

Bence Lajos

ÓDA A HAZATÉRŐHÖZ

Mottó: "hogy gyávasággal senki a föld alatt
nyugvó elődök hősi nevére rút
szégyent ne hozzon..." (Alkaiosz)

I.

Boldog lehet, ki kerülőkkal,
dülőutak mentén,
kertek alatt végül
mégis hazatalál.

Isten! Mivé lesz a KŐ is
3/4 évszázad után...
mivé szelídülhet a kín,
mivé nemesül a pusztulás.
Mit építhet itt a szenny,
rombol a törvény?
Miféle kór, miféle mákony
hatalma testesül, miféle
önként-halál?

Nem volt másként saha...
Nem volt másabb a sors,
a gonosz mostoha. Se jó se
rossz, se kegyeske:
messzire esett innen
Aquincum, Aquileia,
még messzebb Róma.
Nem énekelt itt Homéros,
Vergiliusz, sem Horáciusz.
Huzatos hely, vad hordák
tanyája voltál Halicanum.

E boreaszi fagyban,
nem virult mandula,
csírában fagyott
meg minden vágytól
duzzadó akarat.
/Délben kelt itt
a nap.../
A hordó is savanyú
bort értelt - nem
isteni ambróziát.
Dalnok, piktor,
„istenhozta” helyett
sunyi mosolyra talált.

II.

Az élet annak rajza is
másodlagos: ami fontos, a Mű maga;
a kő, a gipsz, a véső, a kalapács,
az isteni sugallatú f o r m a .
Mayer Zala, vésőd alól dicső
múltunk mázsás törvénye perel;
gyors tekintet, párducos Árpád
és a Hét Vezér, s bár „egyetlen
négyzetcentiméterük sem hiteles”
mégis hisszük, így jöhettek csak,
lobogó ingujban, fölkinálva nekik
magát a végtelen róna, ki nem
elégített gyönyörű lány, Pannónia.
Nem ágról szakadt, nem kiűzött horda
- fejedelmi arc és fejedelmi külső.

Hogyan is kezdhethék ki
 a súlyos palástot fém-malyok?
 (A fátyol alól is könnyű
 angyal mosolyog.) Csernoch János
 azóta is visszakéri, „amit
 életében megmenteni nem tudott”.
 Aradon csákányos kezeiktől,
 a Téren mákonyos eszméktől
 megtépázva az allegória,
 s a Kerepesiben kuncog
 a mosottkő...- szegény,
 szegény Mayer-Zala.

Vágd bele a vésőt, formáld kalapáccsal,
 ha kell, hogy harangként kituduljon,
 hang- és szótlannul ne legyen
 a száj, lelkedből adj hozzá,
 csak már mozduljon;
 és feszüljön az izomzat,
 adj kezükbe nyilat,
 vagy hangszer - csak így
 ne hagyj őket, az elmenőket
 a történelem árváit.
 Vagy hívd cinkostársadat,
 az eróziót segítségül - csak így
 ne maradjon, csak így ne hagyj!
 Vagy másképpen tégy csodát!
 Régóta hiányzik már egy új
 csipkebokor-fellobbanás.
 Így tán beteljesül a régi vágy:
 „Isten is megáldja a hazátl!”

III.
 Ki tudja elmenni,
 vagy visszatérni könnyebb.
 Simogató mosolyt küldeni
 fának, erdőnek.
 Tudod itt már a hősök is
 meghaltak, de még moccan
 a kiszikkadt csontváz.
 Naponta pislákolva gyullad
 ki bennünk egy-egy régi láng.
 Néhai ünnepelt, Mayer Zala
 légy üdvözölve nálunk.
 Amazonaszi rengetegbe
 tévedt Odüsszeusz, ki hosszú
 balyongás után végre
 hazatalált.

Lendva, 1996. október - november